

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

Засідання Секції АМУ з питань діяльності та розвитку територіальних громад

*Доповідач земельних питань:
Аналітик Аналітичного центру АМУ
Медвецька Тетяна*

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

Цьогорічні актуальні зміни у земельному законодавстві, розширення повноважень ОМС

Новели
українського
законодавства

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

1) Право розпорядження землями сільськогосподарського призначення за межами населених пунктів.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 31 січня 2018 р. № 60-р «Питання передачі земельних ділянок сільськогосподарського призначення державної власності у комунальну власність об'єднаних територіальних громад», доручено Держгеокадастру України розпочати з 1 лютого 2018 року передачу усіх земельних ділянок сільськогосподарського призначення державної власності в комунальну власність відповідних об'єднаних територіальних громад ОТГ.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

2) Закон України №2379-VIII від 03.04.2018

«Про внесення змін до Закону України "Про добровільне об'єднання територіальних громад" .

Довідково.

Добровільно приєднатися до територіальної громади міста обласного значення має право суміжна сільська, селищна територіальна громада, яка відповідно до перспективного плану формування територій громад області належить до цієї об'єднаної територіальної громади. **Ініціатива** добровільного приєднання має виходити саме **від сільських та селищних територіальних громад**, які мають бажання приєднатися до територіальної громади міста обласного значення.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

**3) Закон України від 22 березня 2018 року № 2363-VIII
«Про внесення зміни до пункту 9 розділу V «Прикінцеві
положення» Закону України «Про регулювання
містобудівної діяльності» щодо продовження терміну
прийняття в експлуатацію об'єктів будівництва,
збудованих без дозволу на виконання будівельних
робіт».**

Законом подовжується термін прийняття в експлуатацію об'єктів будівництва, збудованих без дозволу на виконання будівельних робіт, а саме, до 31 грудня 2016 року.

З цією метою вносяться відповідні зміни до пункту 9 розділу V Прикінцевих положень Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності». Набрав чинності 20.04.2018.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

4) Закон України №2497-VIII від 10.08.2018

«Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законів України щодо стимулювання створення та діяльності сімейних фермерських господарств».

Асоціація міст України звертає увагу, що такі зміни дозволять створити умови для започаткування сімейних фермерських господарств та детінізації підприємницької діяльності в аграрній сфері – це позитивно вплине на зростання надходжень до місцевих бюджетів від сплати податків і створення нових робочих місць.

Цей закон розширює базу оподаткування місцевих бюджетів. Так, лісові землі додатково до рентної плати оподатковуватимуться земельним податком.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Асоціація міст України
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

5) Закон України від 19 серпня 2018 року №2498-VIII

«Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вирішення питання колективної власності на землю, удосконалення правил землекористування у масивах земель с/г призначення, запобігання рейдерству та стимулювання зрошення в Україні».

Нові повноваження та можливості для ОМС:

- 1. Розпорядження землями колективної власності.**
- 2. Проведення інвентаризації масивів, в тому числі для визначення і формування:**

- земельних ділянок сільськогосподарських угідь, що підлягають розподілу між власниками земельних часток (паїв);
- виправлення помилок в базі ДЗК;
- земельних ділянок «невитребуваних паїв», «нерозподілених» ділянок, земель під лісосмугами та польовими дорогами, у тому числі і під запроектованими дорогами;
- земель під водними об'єктами;
- землі під господарськими шляхами, прогонами, польовими дорогами;
- землі, які відповідно до закону не можуть перебувати у приватній власності;
- землі під будівлями, спорудами, іншими об'єктами нерухомого майна;
- землі, які передаються до запасу та резервного фонду;
- інші землі несільськогосподарського призначення.

- 3. Встановлювати порядок встановлення земельних сервітутів для меліоративних систем.**

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Асоціація міст України
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

ПРОДОВЖЕННЯ СЛАЙДУ:

4. Затвердження документації з бонітування ґрунтів, економічної та нормативно грошової оцінки земельних ділянок.

5. Можливість передачі земельних ділянок під лісосмугами та польовими дорогами без проведення аукціону (за умови доступу суміжним землекористувачам).

6. Надається право з 2025 року звертатись до суду із заявою про передачу до комунальної власності невитребуваних (нерозподілених) земельних ділянок в порядку визнання майна безхазяйним.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Асоціація міст України
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

До розпорядження ОМС колективною власністю:

Закон доповнює статтю 21 **Розділ X «Перехідних положень» Земельного кодексу України**. Встановлюється, що землі колективної власності тих сільськогосподарських підприємств, які вже ліквідовані, переходять у розпорядження відповідних територіальних громад.

***Зверніть увагу!** Такі земельні ділянки, що перейшли до комунальної власності, попадають під мораторій.*

Законом надається можливість колишнім членам тих КСП, у яких паювання ще не завершилось і які не ліквідовані, до 2025 року допаювати сільськогосподарські угіддя. Але в процесі допаювання усі нес/г землі мають бути передані у комунальну власність.

Якщо до 2025 року такі рішення колишніми членами КСП не прийняті, місцеві ради можуть звернутись до суду із заявою про передачу земель до комунальної власності в порядку визнання майна безхазяйним.

Це стосується як сільськогосподарських так і несільськогосподарських угідь.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Асоціація міст України
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

До розпорядження ОМС колективною власністю:

Закон встановлює, що з **01.01.2019 року районні державні адміністрації втрачають право** розпоряджатись нерозподіленими та невитребуваними земельними частками (паями).

ОМС, навпаки, отримують повноваження щодо передачі в оренду для використання за цільовим призначенням нерозподілених, невитребуваних земельних часток (паїв) **після формування їх у земельні ділянки** як в межах, так і за межами населених пунктів, без реєстрації комунальної власності.

Невитребуваною є земельна частка (пай), на яку отримано правовстановлюючий документи (сертифікат), але яка не була виділена в натурі (на місцевості), **не має чітких меж і кадастрового номера.**

Нерозподіленою є земельна ділянка, яка за проектом землеустрою щодо організації території земельних часток (паїв) увійшла до площі земель, які підлягають розподілу, однак відповідно до *Протоколу загальних зборів про розподіл* не була виділена власнику частки (паю). Тобто, це сформована ділянка, яка зареєстрована і **має кадастровий номер, але не виділена конкретному власнику.**

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Асоціація міст України
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

Порядок дій ОМС при розподілі колективної власності:

ОМС інформує осіб про розподіл колективних земель, розмістивши оголошення про проведення зборів осіб у загальнодоступних місцях населеного пункту, опублікувавши його у друкованих засобах масової інформації райдержадміністрації та на власному веб-сайті (за наявності).

Для здійснення розподілу колективних земель необхідна реєстрація більшості голосів осіб. Далі, члени КСП передають **Протокол загальних зборів про розподіл** до ОМС для включення таких земель до комунальної власності і проведення розпаювання.

Зверніть увагу!

Якщо членами КСП не буде подано такий протокол про розподіл до 01.01.2025 року в ОМС на затвердження, то вважатиметься, що особи відмовились від права власності на землю.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Асоціація міст України
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

Нові можливості для ОМС :

Законом дозволяється обмінювати земельні ділянки державної і комунальної власності, розташовані у масиві земель сільськогосподарського призначення, на рівноцінні земельні ділянки приватної власності у тому ж масиві (Проблема черезсмужжя та «шахматок»).

Також передбачено, що на період дії мораторію, обмін дозволяється лише на рівноцінну земельну ділянку.

***Довідка.** Рівноцінною Закон визначає земельну ділянку, Нормативна грошова оцінка якої є рівною, або відрізняється не більше, ніж на 10%.*

Власники і орендарі сільськогосподарських земель, розташованих в одному масиві, на період дії договору оренди можуть обмінюватись належними їм правами користування шляхом укладення між собою договорів оренди, суборенди.

Також, Законом чітко встановлюється, що у того землекористувача, який уклав договір оренди чи суборенди в порядку консолідації - **немає ніякого переважного права на купівлю земельної ділянки**. І власник буде матиме право продати її кому завгодно.

Новим Законом дозволяється використовувати земельні ділянки сільськогосподарського призначення (для ведення особистого селянського господарства, фермерського господарства), які розташовані в масиві, для ведення товарного сільськогосподарського виробництва без зміни їх цільового призначення.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

Нові можливості для ОМС :

Законом дозволяється земельні ділянки комунальної власності (і державної) **під польовими дорогами**, запроектованими для доступу до земельних ділянок, розташованих у масивах земель сільськогосподарського призначення (крім польових доріг, що обмежують масив), передавати в оренду без проведення аукціону власникам або користувачам земельних ділянок, суміжних із земельними ділянками під такими дорогами.

Звертаємо увагу! Строк оренди таких земель становить 7 років.

Такі землі можуть використовуватись у масивах як для проходу/проїзду, так і для розорювання.

Земельні ділянки під полежащими лісовими смугами, які обмежують масиви, передаються у постійне користування державним або комунальним спеціалізованим підприємствам або в оренду фіз./юр. особам з обов'язковим включенням до договору оренди землі умов утримання та збереження таких смуг.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Асоціація міст України
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

Нові повноваження для ОМС :

З 01.01.2019 року **Закон дозволяє особам**, яким належить право користування істотною частиною масиву земель сільськогосподарського призначення, на якому здійснюється **гідротехнічна меліорація**, компенсувати понесені витрати з гідротехнічної меліорації земельних ділянок, розташованих у такому масиві, або суміжних земельних ділянок, які не перебувають в її користуванні. Розмір компенсації та умови її сплати визначаються у договорі.

Звертаємо увагу! Якщо такі землі були передані у комунальну власність, то саме **ОМС і буде компенсувати такі витрати.**

Закон доповнює ще одним видом сервітуту чинне законодавство - «**про встановлення земельних сервітутів для здійснення заходів з меліорації земель**».

Тобто, власники, землекористувачі меліорованих земель або інші особи, мають право вимагати встановлення земельних сервітутів для забезпечення будівництва, обслуговування та експлуатації об'єктів інженерної інфраструктури меліоративних систем.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Асоціація міст України
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

Нові повноваження для ОМС :

З 01.01.2019 року **Закон обмежує строк дії емфітевзису та суперфіцію.** Відповідно до Земельного кодексу України строк користування земельною ділянкою державної, комунальної та приватної власності на підставі договору емфітевзису або суперфіцію не може перевищувати 50 років.

Емфітévзис — це довгострокове, відчужуване та успадковане речове право на чуже майно, яке полягає у наданні особі користування чужою земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб з метою отримання плодів та доходів від неї з обов'язком ефективно її використовувати відповідно до цільового призначення.

Суперфіцій — спадкове і відчужуване право на користування будівлею, що зведена на чужій землі. Дає право землевласнику на прибуток від промислових об'єктів, збудованих на наданій земельній ділянці на умовах суперфіцію.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

Дякую за увагу!

